

Človek v očigled tacega postopanja pač ne ve, je-li bi se raji smejal ali pa jezil. Pri nas, na Malem Štajerju je 536 občin in južna železnica vleče od vseh teh denar, toda za vse druge se ne zmeni, samo na podpise teh 31, ali če odbijemo mestne in trške, ki so se, vsaj v veliki večini, že izrekle zoper naše želje, in štejemo le onih 14 slovenskih (?) občin, teh 14 porajta ter nam odreče za voljo njih nekaj, kar se zastopi že samo po sebi, kdo bi se taki določbi ne smejal?

Le preveč je po takem verjetno, kar se govori, da si je veleslavno ravnateljstvo podpise teh občin naročilo in to samo za to, naj bi se na nje lahko izgovarjalo. Ono, ravnateljstvo samo, ni imelo volje naših opravičenih želj izpolniti — želj, ki bi bile železnici, le na korist, nikoli pa na pravo škodo. S to svojo odločbo se je veleslavno ravnateljstvo podalo na politično polje ter je pokazalo Slovencem svoje umazano hrbitišče.

Ali pa je pomislilo, da bi Slovenci, kakor so sicer krotke duše, utegnili naposled vendar-le mahnuti po njem, tega vprašanja si ne upamo rešiti. Tako po zobéh biti ne bo si lahko dalo katero ljudstvo. Naše ljudstvo se ne bo sicer, tudi v tem se ne bo podalo na nepostavne poti. Toda to je sedaj dolžno in to tudi trdno pričakujemo, da se bo očitno, v sklepah občinskih zborovanj, v ukrepih okrajnih zastopov itd. vzdignilo zoper tako postopanje južne železnice. Naši poslanci in še posebno visokorodni g. baron Goedel, v čegar rokah je ta nepovoljna stvar dosehmal bila, upamo, da bodo take sklepe radi na pravem mestu podpirali in o njih tudi očitno v državnem zboru govorili. Njih resna, odločna beseda bo izdala.

Na Kranjskem so to že dosegli. Tam se bo odslej ime postaje po vseh progah železnice tudi slovenski izklicevalo in veleslavno ravnateljstvo se jim tam ni upalo zoperstavljati. Samo pri nas in na Koroškem še je to storilo, to pa, ker še je vlovilo par občin, ali morebiti le njih župane, da so se zoper to izrekli.

S tem obsoja seveda le samo sebe pa one nesrečne občine, oziroma njih župane, kajti kar je na eni slovenski zemlji prav in dobro, to ne more na drugih, ravno tako slovenskih krajih biti slabo. O tem ni dvoma. Da pa je veleslavno ravnateljstvo južne železnice na to pot krenilo, to nas žalosti in vtrjuje v nas le misel, da mu ni mar ne za svoje koristi, in ne za pravico, pač pa za stranskarstvo — tisto, ki mu stoji na čelu, če tudi ne črno na belem, da ni — avstrijsko.

Poslovanje v slov. posojilnicah.

Posojilnice, katerih imamo že lepo število, so za nas sila važne, vendar pa imajo one in more biti prav za to veliko nasprotnikov. Da jih sovražijo naši nemškutarji in naši drugi

politični nasprotniki, temu se ne čudi nihče, ali tudi med nami nahaja se še tu pa tam kateri. Zato radi ustrežemo načelništvu zadruge slovenskih posojilnic in podamo tedaj tudi našim bralcem glavne točke iz razjasnila, ki ga je načelništvo o posebni priložnosti izdalo gledé poslovanja naših posojilnic. Ono pravi:

Kakor dnes poslujemo, k temu načelu nismo prišli, menda v kaki nepremišljeni uri, nego sedanje poslovanje je rezultat večletnih skušenj voditeljev slovenskih posojilnic. Te skušnje pa so pokazale, da pri naših posojilnicah, ker so kmetske, menjica v obče ni primerna oblika za zadolžnice.

Od kmetskega ljudstva zna jih še premalo pisati; trebalo bi toraj vedno notarja pri podpisih, ker nepoverjeno podkrižanje stori menjico neveljavno. Pri vsakem podaljšanju obroka za menjiško tirjatev je treba nove menjice; mora toraj priti ne le dolžnik sam, ampak ž njim tudi vsi poroki v posojilnico, da zopet podpisajo novo menjico. To bi se ponavljalo vsake tri, oziroma 6 mesecev. Skušnje pa so kazale, da pri takem podaljšanju ne tratio samo dolžniki in poroki časa, nego dolžnik mora porokom povrniti še stroške za pot, jim po krčmah dobro postreči in vrh tega dostikrat še plačati kako nagrado za poroštvo.

Nasprotno pri dolžnem pismu; pri tem so dolžniki in poroki zavezani enkrat za vselej tako, da pripodaljšanju obroka pride le samo jedna oseba s knjžico, da plača obresti in amortizacijo; nobenega povoda pa ni za nove stroške, ker ni treba niti nove zadolžnice, niti porokom pota. Znano je, da kmet navadno ne drži točno obrokov, tako, da bi prišel isti dan, ko ima obrok plačati, nego pride navadno par dni kasneje. V vsakem takem slučaju bi se moral toraj po notarju napraviti protest. To bi povzročilo na leto velikanske svote, katere se našemu ljudstvu sedaj pri dolžnih pismih prihranijo.

Poslovanje z dolžnimi pismi omogoči toraj posojilnicam, da dobijo kmetje posojilo z najmanjšimi stroški, da jim pride kredit pri posojilnicah najceneje, ter da so posojilnice zarad tega kmetom zares koristne.

Toda do zdaj navedeni vzroki sami za-se ne bi nikoli opravičili, da so se vpeljala dolžna pisma, ko bi ne bila dolžna pisma ob enem tudi tista vrsta dolžnic, ki omogoči, da so posojila dana kmetom varnejša, a se poleg tega vendar kapital bistveno v istem času mobilizuje, kakor pri menjicah.

Slednje je glavni uzrok ter leži uprav v naravi zavodov, kot kmetskih posojilnic samih. Povdarjati se mora namreč, da je menjica sad trgovstva in uprav vstvarjena za promet premakljivega blaga; zato se tirjajo menjice največ po mestih, posebno pa pri trgovcih, da se

mora v nevarnih časih hitro zarubiti dolžnikovo imetje, obstoječe večinoma v pramakljivem blagu. (Konec prihodnjic)

Gospodarske stvari.

Kako konje krmiti.

Konjski želodec more poprek, kakor so skušnje pokazale, 16 litrov trde in tekoče krme vzprejeti in na to potrjeno skušnjo je treba ozirjemat, kedar se konji krmijo. Ako se konju zrnje vsiplje, mora se to o času zgoditi, o katerem se more gotovo reči, da bode zadostoval, da se zrnje v konjskem želodcu do cela prekuha. Dušikovi ali gnilčevi delci, katerih ima zrnje več v sebi, nego katera druga krma, se v želodcu bolje, ko pa v drugem drobu prebavlja. Zrno naj se toraj konjem položi, ko je seno povžito in nobena druga krma se konjem ne sme položiti in pijača ne dati, dokler da je zrnje popolnoma prebavljeno. Ako se naopak n. pr. 7 funtov sena po zrnju konju položi, se zrnje brž od sena iz želodca potisne. Seno se namreč pri žvekanju v četverni svoji teži s slinami pomeša, za katero opravilo je treba ravno jedne ure. Da želodec dobro prebavi, ne sme več od 10 litrov krminih snovi dobiti; ako konj pa 7 funtov sena povžije, požre s tem toliko, da bi se s to množino dvakrat mogel njegov želodec napolniti, ako se sline, ki so se pri žvekanju senu primešale, prištejejo. Ko bi se tedaj zrnje pred senom položilo, bi brž iz želodca v čreva prešlo, kjer bi se ne moglo tako do dobra prebaviti, kakor pa, če v želodcu delj časa ostane, kjer se ravno gnilčevi delci najbolj prekuhavajo. Ker pa ima oves in drugo zrnje štiri- do petkrat več te hranine tvarine v sebi, kakor seno, zato je tem bolj važno, da se prvo popolnoma prebavi in dalj časa v želodcu pušča nego seno. Iz vsega tega pa sledi, da se zrnje konjem le še tedaj vsiplje, ko je seno že povžito.

Pomoček kuretino uši rešiti.

Uši kuretino hudo nadlegujejo in ušiva kuretina ne prospeva na nobeno stran. Da se tedaj uboga žival te nadlege reši, se svetuje v kurji hlev vejevja od jelševega drevesa položiti. Drugo jutro je to vejevje vse polno kurjih uši, na kar se vse vejevje vzame in zažge. Nekatere krati se to ponovi in kokoši so zajedavec rešene.

Sejmovi. Dne 11. v Šmarju; na Planini pri Novi cerkvi; dne 14. pri sv. Filipu pri Kozjem.

Dopisi.

Iz Celja. Izv. dop. (Božičnica.) Dne 20. decembra p. l. priredilo je katoliško podporno društvo za ubožne učenke in učence obeh okoličanskih šol božično veselico v poslopju šolskih

sester. Hitro po blagoslovu v samostanski kapelici zberejo se učenke vseh četirih razredov, kakor tudi ubožni fanti v šolski sobi. Tam se je videlo skozi širna vrata v pritlično izbo, kjer je bila zbrana obilna množina vdeležiteljev te blagodejne naprave. V tej sobi bil je postavljen oder za prednaševalke, ter božično drevesce povešeno s preobilnimi sladkarijami, jabolki in zlatimi orehi, med katerimi so sažarele otrokom o večernem polumraku svitle lučice. Izpod drevesca se je ljubeznjivo smehljalo umetno vpodobljeno detece, obdano krog in krog s preobilnimi darovi v razdeljevanje pripravljenimi.

Vspored veselice pričel se je točno ob četirih z mično pesmico: „Kar je že dolgo želel svet...“ s spremljevanjem na harmoniji. Na-to zaporedoma prednašajo učenke iz slovenskih pesnikov: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ „Sv. trije Kralji.“ „Tužne solze...“ in „Dva potepena šolarja.“ „Očetova roka“, potem pa „Das Jesuskind im Walde.“ Konečno se zapoje božična pesem: „V plamenu se žari visoko nebo“ itd. Gladko in umevno prednašanje, kakor tudi prijetno petje vrlih učenk privatne dekliške šole, je vse poslušalce veselo iznenadilo.

Po petji spregovori g. predsednik tehtnih besed do zbrane mladine, opozarjajoč jo na srečo ji dano od preljubeznjivega Boga, da zamore uživati brezmerne dobrote kršč. katoliške vere; tisoč in tisoč poganskih otrok po širokem svetu jih ne pozna in ne okuša. Za to pa naj bi bila tudi vselej in pri vsem hvaležna Bogu, kakor tudi vsem dobrotnikom, s kojih druženo močjo se je ta božična veselica priredila. Končujoč izreče vsem pričujočim najsrčneja voščila k veselim božičnim praznikom in k novemu letu.

Na-to se prične razdeljevanje oblačil in obutelji med zbrane šolarje. Razdeljevala je visokorodna gospa Regina Vašič. Obdarovanih bilo je 120 otrok; 56 deklet, ki so obleko večinoma sama izdelovala med poučnimi urami v priročnih delih, ter 64 dečkov iz okoličanske deške šole. Zraven tega dobila je vsaka učenka šolskih sester, kakor tudi vsak ubožen deček svoj beli kolač, jabolko in sladkarij, katerih je nakupila visokorodna gospa R. Vašič. S kakoršnim veseljem nesel je vsak prijeti dar izpred božičnega drevesca! — Pa tudi pričujočim dobrotnikom je radosti kipelo srce; pač resničen je znani pregovor, ki pravi: „Slajše je dajati, nego jemati!“ — Naj bi ta rajski čut, kot plačilo radodarnosti že na tem svetu, ohranil kat. pod. društvu tudi zanaprej naklonjenost dose-danjih udov in prijateljev, med katerimi so vže od začetka prvi naš milostljivi knez in škof, ter mu izbudil še vedno več dobrotnikov in podpirateljev v prid revne mladine. Vsem pa, ki so se te božičnice kakor tako udeležili v prid in tolažbo mladeži, naj božje Detece že tu na zemlji, enkrat pa v nebesih preobilno poplača!